

Korkeakoulut alueellisen innovaatioekosysteemin johtajina – näkökulmia UIIN-konferenssista 2025

17.9.2025

Taustaa

Alueellisten innovaatioekosysteemien tärkeys nousi uudelleen merkitykselliseksi vuoden 2025 UIIN-konferenssissa. Innovaatioekosysteemiin liittyy keskeisesti tiedon, osaamisen ja teknologian siirto (Smith ym., 2016; Markkula & Kune, 2015) ja yhteiskehittäminen. Myös alueellisissa innovaatioekosysteemeissä keskeisessä roolissa ovat korkeakoulut, tutkimuslaitokset, investoijat, yrityshautomot ja erilaiset innovaatio-, keksintö- ja patenttipalvelut. Korkeakouluilla nähdään olevan tärkeä rooli innovaatioiden kehittämisessä alueella ja vastaavasti pk-yrityksillä voi olla haasteita innovaatiotoiminnassa ilman ulkoista tiedon siirtoa (Buganza ym., 2014; Markkula & Kune, 2015). Pk-yritykset hakevatkin korkeakouluilta uutta tietoa sekä tietoa tai osaamista mitä heillä ei itsellään ole. Samalla pk-yritykset ovat hyvin verkostoituneita ja jakavat tietoa myös muiden yritysten ja asiakkaiden kanssa (Mäki, 2021).

Innovaatioekosysteemissä tietoa jaetaan avoimesti ja toimijat hyötyvät toisiltaan saamasta tiedon siirrosta (Smith ym., 2016). Mäen (2021) tutkimuksen mukaan pk-yritykset odottavat korkeakouluilta huomattavasti aktiivisempaa vuorovaikutusta, joka loisi myös edellytyksiä kehittää innovaatioekosysteemiä toimijoiden kesken entistä avoimemmaksi. Pk-yritykset edellyttävät yhteistyön jatkumista myös yhteiskehittämisen jälkeen tulevassa tiedon hyödyntämisen vaiheessa. Tärkeäksi koetaan lisäksi, että tiedon jakaminen on enemmän molemmin suuntaista (dyadic) ja hyödyttää kumpaakin osapuolta.

Esimerkkejä innovaatioekosysteemeistä UIIN-konferenssissa

Hieno esimerkki jo pitkään toimineesta innovaatioekosysteemistä on Stanfordin yliopiston luoma kokonaisuus. Yliopisto perustettiin aikanaan alueelle, jossa ei ollut teollisuutta ympärillä. He perustivat ensimmäisen Science Parkin jo vuonna 1951 ja toiminta alkoi laajeta 1980-luvulla. Yliopiston edustajat kertoivat, että yritykset tarvitsevat ympärilleen ekosysteemin, jossa on myös tutkimustoimijoita. Vastaavasti yliopisto tarvitsee teollisuutta, jonne opiskelijat voisivat valmistuttuaan työllistyä. Tavoitteena voi olla myös löytää uusia toimijoita alueelle esimerkiksi merkittävän työllistäjän lopettaessa toimintansa.

Nykyisin toimijoina on myös alueellisia tiedepuistoja (Regional Science Parks). Ne toimivat erityisesti tiedon jakamisen verkostoina ja tarjoavat innovaatioekosysteemin osapuolille erilaisia tiloja ja palveluja. Puistossa oleville yrityksille voidaan tarjota esimerkiksi kestävyyden tai muutosvalmiuden kehittämispalveluja tai eri alojen osaajia sekä tutkimustietoa. Myös alueet hyötyvät uusista osaajista ja liiketoiminnasta ja samalla niiden arvostus toiminta-alueena kasvaa.

Kaiken kaikkiaan nykyisessä maailmantilanteessa alueellisuuden merkitys on uudelleen noussut tärkeälle sijalle. Jälleen kerran esiin nostettiin neljännen sukupolven yliopistokonsepti, mutta tällä kertaa siinäkin korostetaan 1) korkeakoulun merkitystä alueella tai alueilla, joissa se jo toimii, 2) korkeakoulun roolia alueen innovaatioekosysteemissä, jossa tavoitteena on sosiaalisten haasteiden ja alueen taloudellisen kasvun katalysaattorina toimiminen yhdessä muiden ekosysteemiosapuolten kanssa sekä 3) osallistuminen päätöksentekoon alueen strategisten tavoitteiden laatimisessa alueen kilpailukyvyn kehittämiseksi.

Korkeakoulut toimivat alueellisissa innovaatioekosysteemeissä mahdollistajina. Korkeakouluilla tulee olla tiivis yhteys alueen elinkeinoelämään ja tarjota aluetta tukevaa tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Ne voivat edistää digitalisaation kehittymistä ja olla mukana innovaatioiden kaupallistamisessa. Tärkeää on myös koulutussisältöjen uudistaminen vastaamaan alueen osaamisen tason nostamisen tarpeisiin. Tällöin korkeakouluista valmistuneilla on paremmat mahdollisuudet työllistyä alueelle ja osaltaan kasvattaa alueen osaamispääomaa. Lopulta kaupungeillakin on keskeinen rooli mahdollistaa yrityksille mahdollisimman hyvä ympäristö, jossa yhteistyö eri toimijoiden välillä on sujuvaa ja luo edelleen kasvua alueen taloudelle.

Artikkeli on kirjoitettu osana TKI-kumppanuusmallilla enemmän ja vaikuttavampaa TKI-toimintaa Etelä-Pohjanmaalle -hanketta. Hanke on Euroopan unionin osarahoittama, ja sitä toteuttaa Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Hanketta toteutetaan 1.1.2023 – 31.7.2025.

Taru Mäki
tutkimus- ja kehittämispäällikkö
SEAMK

Kirjoittaja on kehittänyt vaikuttavuuden mittaristoja TKI-Kumppanuus-hankkeessa ja tutkimusalueena on erityisesti tiedon jakamisen vaikuttavuuden kehittäminen pk-yritysyhteistyössä.

Terhi Ojaniemi

aluekehittäjä
SEAMK

Kirjoittaja on kehittänyt konferenssissa esitellyn verkostokatalysaattori-mallin ja toimii työssään SEAMK Maakuntakorkeakoulussa korkeakoulun ja alueen yritysten rajapinnassa.

Seliina Päällysaho
tutkimuspäällikkö
SEAMK

Kirjoittaja on kehittänyt erilaisia toimintamalleja tukemaan korkeakoulujen ja yritysten välistä yhteistyötä ja toimii projektipäällikkönä Euroopan unionin osarahoittamassa TKI-kumppanuusmallilla enemmän ja vaikuttavampaa TKI-toimintaa Etelä-Pohjanmaalle -hankkeessa.

Lähteet

Buganza, T., Colombo, G., & Landoni, P. (2014). Small and medium enterprises' collaborations with universities for the new product development. An analysis of the different phases. *Journal of Small Business and Enterprise Development, 21*(1), 69-86. DOI 10.1108/JSBED-10-2013-0160

Markkula, M. & Kune, H. (2015). Making Smart Regions Smarter: Smart Specialization and the Role of Universities in Regional Innovation Ecosystems. *Technology Innovation Management Review, 5*(10), 7–15. DOI:10.22215/timreview/932

Mäki, T. (2021). *Ammattikorkeakoulun ja pk-yritysten välisen tiedon jakamisen vaikuttavuus* (Acta Wasaensia 465) [väitöskirja, Vaasan yliopisto]. Osuva. http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-476-967-9

Smith, G., Hjalmarsson, A. & Burden, H. (2016). *Catalyzing Knowledge Transfer in Innovation Ecosystems through Contests.* Twenty-second Americas Conference on Information Systems, San Diego, 2016. https://research.chalmers.se